

INFORMACJA

do wniosku w sprawie kapitału początkowego

Co załatwisz tym wnioskiem

1. Gdy złożysz ten wniosek:
 - ustalimy, czy przysługuje Ci kapitał początkowy, albo (jeżeli masz już ustalony kapitał początkowy) sprawdzimy, czy możemy ponownie go obliczyć¹, i wydamy decyzję w tej sprawie oraz
 - ponownie obliczymy przyznane Ci świadczenie, na którego wysokość ma wpływ kapitał początkowy, z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego i wydamy decyzję w tej sprawie oraz
 - informację o ustalonym kapitale początkowym zapiszemy na Twoim indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS.

Która placówka ZUS rozpatruje Twój wniosek

2. Wniosek o ustalenie kapitału początkowego możesz złożyć w każdej placówce ZUS, ale:
 - wniosek ten rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje miejsce zamieszkania; jeśli mieszkasz w Polsce, jest to adres zameldowania na pobyt stały,
 - jeśli nie masz adresu zamieszkania w Polsce, wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twój adres miejsca pobytu lub adres ostatniego zameldowania na pobyt stały – w Polsce,
 - jeśli mieszkasz za granicą w państwie członkowskim Unii Europejskiej (UE) albo Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub w państwie, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym, wniosek rozpatruje jedna z placówek ZUS², które realizują umowy międzynarodowe,
 - jeśli mieszkasz za granicą w państwie, z którym Polska nie zawarła umowy dwustronnej o zabezpieczeniu społecznym, wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały w Polsce.

Wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego rozpatruje placówka ZUS, która ustaliła Ci go wcześniej, w tym również w związku z obliczaniem świadczenia.

Zawsze możesz złożyć wniosek o ustalenie lub o ponowne ustalenie kapitału początkowego elektronicznie – przez Platformę Usług Elektronicznych (PUE) – na www.zus.pl. Musisz wówczas mieć założone konto na PUE ZUS oraz profil zaufany na Elektronicznej Platformie Usług Elektronicznych (ePUAP) lub bezpieczny podpis elektroniczny. Jednakże dokumenty, które dołączasz do wniosku, złóż w placówce ZUS albo wyślij je pocztą.

Potrzebne dokumenty

(dokumenty potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe oraz wysokość wynagrodzenia za okres przed 1999 r.)

3. Dokumenty, na podstawie których ustalimy Ci kapitał początkowy, to w szczególności:
 - „Informacja o okresach składkowych i nieskładkowych” (formularz ERP-6),
 - formularz unijny E 207 PL „Informacja dotycząca przebiegu ubezpieczenia osoby ubezpieczonej” – dotyczy osób, które mają okresy ubezpieczenia w Polsce oraz okresy ubezpieczenia w innych w państwach członkowskich UE/ EFTA,
 - zaświadczenia pracodawców (świadczenia pracy) lub innego właściwego organu potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe,
 - dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia za granicą – w państwach, z którymi Polska zawarła umowy dwustronne o zabezpieczeniu społecznym, lub w państwach członkowskich UE/ EFTA,
 - zaświadczenie pracodawcy (płatnika składek) o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne (może być wystawione na dotychczasowym druku ERP-7),
 - legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości zarobków,
 - odpis aktu urodzenia dziecka,

¹ Na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 291, z późn. zm.)

² Wykaz placówek ZUS znajdziesz na stronie www.zus.pl

- zaświadczenie szkoły wyższej potwierdzające okres nauki i programowy tok jej trwania,
- książeczka wojskowa lub zaświadczenie wojskowej komendy uzupełnień o okresie czynnej służby wojskowej,
- uwierzytelnione kserokopie dokumentów, ich odpisy lub zaświadczenia o okresach składkowych i nieskładkowych lub wysokości zarobków wystawione przez archiwum lub inną jednostkę, która przechowuje dokumentację z nieistniejących już zakładów pracy.

Ważne! Nie dołączaj do wniosku dokumentów, które już złożyłeś w ZUS, np. wraz z wnioskiem o świadczenie przedemerytalne, rentę z tytułu niezdolności do pracy, emeryturę ustalaną według dotychczasowych zasad.

Podstawa wymiaru kapitału początkowego

4. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmujemy Twoje wynagrodzenie (dochód), które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne przed 1999 r. – jak również w przypadku byłych żołnierzy i funkcjonariuszy – osiągnięte uposażenie. Przyjmujemy także kwoty:

- zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego,
- wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłaconego na podstawie Kodeksu pracy (lub innych przepisów),
- świadczenia rehabilitacyjnego,
- świadczenia wyrównawczego,
- zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego,
- rekompensaty z tytułu podwyżki cen artykułów żywnościowych wypłacane od 1 września 1981 r. do 30 czerwca 1987 r.,
- wartość rekompensaty pieniężnej z tytułu zrekompensowania okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej,
- zasiłków dla bezrobotnych (zasiłków szkoleniowych lub stypendiów) bądź kwoty zasiłku wypłaconego za okres udokumentowanej niezdolności do pracy,
- zasiłków stałych z pomocy społecznej, od których opłacona została składka na ubezpieczenie społeczne.

5. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalamy z:

- 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z okresu przed 1999 r.,
- 20 lat kalendarzowych wybranych dowolnie z całego Twojego stażu pracy przed 1999 r.

Jeżeli w ciągu 10 kolejnych lat kalendarzowych byłeś też ubezpieczony za granicą w państwie, z którym Polska zawarła dwustronną umowę o zabezpieczeniu społecznym albo w państwie członkowskim UE/EFTA – podstawę wymiaru kapitału ustalimy z pominięciem pełnych lat kalendarzowych ubezpieczenia za granicą.

6. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalimy z faktycznego okresu podlegania ubezpieczeniu przed 1999 r., jeżeli:

- urodziłeś się 31 grudnia 1968 r. lub później i nie możesz udowodnić 10 kolejnych lat kalendarzowych, w których osiągałeś zarobki,
- urodziłeś się przed 31 grudnia 1968 r. i nie możesz udowodnić zarobków z 10 kolejnych lat kalendarzowych z powodu odbywania czynnej służby wojskowej lub pełnienia zastępczej służby wojskowej, korzystania z urlopu wychowawczego albo nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem że nauka ta została ukończona,
- nie możesz udowodnić zarobków z co najmniej 10 kolejnych lat kalendarzowych, z powodu posiadania pełnych lat kalendarzowych okresu ubezpieczenia za granicą w państwach członkowskich UE/EFTA lub w państwach, z którymi Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym.

7. Jeśli miałeś prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy 31 grudnia 1998 r. i zachowałeś prawo do renty 1 stycznia 1999 r., do ustalenia podstawy kapitału początkowego możemy przyjąć wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty z decyzji, w której przyznaliśmy Ci rentę lub przeliczyliśmy jej wysokość.

8. Jeżeli pozostawałeś w stosunku pracy, a nie złożyłeś dokumentu z uzyskanym w tym okresie wynagrodzeniem za ten okres, do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmujemy kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników – proporcjonalnie do okresu pracy i wymiaru czasu pracy.

9. Jeśli masz status repatrianta i przed 1999 r. pracowałeś wyłącznie za granicą, to do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmujemy wynagrodzenie minimalne, które obowiązywało w Polsce w okresie przyjętym do ustalenia tej podstawy.

10. Jeżeli masz udokumentowany okres, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8 i 10 oraz ust. 2 pkt 6a, 6b i 8 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj:
- zostałeś osadzony w więzieniu lub innym miejscu odosobnienia po 1955 r. za działalność polityczną;
 - świadczyłeś pracę po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych;
 - nie wykonywałeś pracy lub byłeś pozbawiony możliwości wykonywania swojego zawodu przed 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych;
 - byłeś internowany na podstawie art. 42 dekretu z 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym
- do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmujemy przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto w gospodarce narodowej – proporcjonalnie do okresu udokumentowanego, o ile będzie to dla Ciebie korzystniejsze od ustalenia tej podstawy na zasadach ogólnych.

Ponowne ustalenie kapitału początkowego

11. Wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego możesz złożyć w każdym czasie, nawet po przyznaniu emerytury lub innego świadczenia, na którego wysokość miał wpływ kapitał. Wniosek taki możesz złożyć, gdy np. pozyskasz dokumenty, których wcześniej nie złożyłeś, np. zaświadczenie pracodawcy potwierdzające przebyty przed 1999 r. okres zatrudnienia na 1/2 etatu i wysokość osiągniętych w tym okresie zarobków.
12. Wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego możesz złożyć w każdym czasie również, gdy Twój kapitał obliczyliśmy przed:
- a) zmianą przepisów (np. w 2011 r., w 2013 r., w 2015 r.) w zakresie ustalania kapitału początkowego, która dotyczyła m.in.:
 - uwzględniania okresu opieki nad dzieckiem bez jego ograniczenia do 1/3 udowodnionych okresów składkowych,
 - ustalania podstawy wymiaru z faktycznego okresu ubezpieczenia osobom urodzonym przed 31 grudnia 1968 r., które z powodu nauki w szkole wyższej nie mogły udowodnić 10 kolejnych lat ubezpieczenia,
 - ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego z 10 kolejnych lat kalendarzowych przed 1 stycznia 1999 r. (wcześniej 10 kolejnych lat kalendarzowych należało wybrać z okresu od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1998 r.),
 - uwzględniania w podstawie wymiaru kapitału początkowego części miesięcy roku kalendarzowego (wcześniej zarobki osiągnięte przez część miesięcy roku kalendarzowego porównywane były do przeciętnego wynagrodzenia z całego roku kalendarzowego),
 - b) wejściem Polski do UE,
 - c) wejściem w życie umowy międzynarodowej o zabezpieczeniu społecznym.

Ważne! Jeżeli nie złożysz wniosku o ponowne ustalenie kapitału początkowego, to dokonamy jego przeliczenia w zakresie, w jakim Ci przysługuje z chwilą rozpatrywania Twojego wniosku o emeryturę na nowych zasadach lub o inne świadczenie, na którego wysokość ma wpływ kapitał – przy obliczaniu wysokości tych świadczeń. Jeżeli ustaliliśmy Ci emeryturę na nowych zasadach lub inne świadczenie, na którego wysokość ma wpływ kapitał, przed zmianą przepisów, to na Twój wniosek ponownie obliczymy przysługujące Ci świadczenie i uwzględnimy przeliczony kapitał początkowy.

Gdzie znajdziesz więcej informacji o kapitale początkowym

13. Informacje na temat:
- ustalania kapitału początkowego oraz sposobu obliczania jego wysokości,
 - zasad uwzględniania okresów składkowych i nieskładkowych oraz okresów ubezpieczenia za granicą,
 - możliwości ponownego ustalania kapitału początkowego, w tym również w związku ze zmianą przepisów w zakresie jego ustalania,
- uzyskasz w każdej placówce ZUS (także w ramach e-wizyty; szczegóły na www.zus.pl/e-wizyta) lub na naszej stronie internetowej www.zus.pl. Na stronie www.zus.pl znajdziesz też listę naszych placówek wraz z adresami i godzinami przyjęć.